Verenigde Staten omzien. Hij zond boeken ter bespreking in *De Hope* of ten geschenke aan de bibliotheek van Hope College, en schreef brieven over het behoud van hun Nederlandse culturele wortels, maar vooral informeerde hij hen over de spanningen in de Nederlandse Hervormde Kerk, die leidden tot de Doleantie van 1886, en zijn eigen universitaire en kerkelijke rol daarin. Toen een commissie uit de hervormde kerkenraad van Amsterdam op 11 april 1883 in het gebouw Frascati een vergadering belegde voor kerkenraadsleden die zich stelden op de grondslag van de drie formulieren van enigheid en het kerkelijk conflict zich toespitste, klaagde de RCA-predikant H.E. Dosker in *De Hope* van 29 mei 1883: 'Jammer, dat wij er zoo ver af zijn, en dus alle nieuws zoo bitter oud wordt.' Hoedemaker deed echter zijn best de Nederlandse Amerikanen tijdig op de hoogte te houden. Hij zond bijvoorbeeld een briefkaart naar *De Hope*, met de op de vergadering in Frascati aangenomen resoluties, – onder andere die over de verplichte ondertekening van de drie formulieren door predikanten, waarover Hoedemaker in brief 2 spreekt – maar die briefkaart was, zo meldde de redactie, gelet op de poststempels aan het rondzwerven geweest. Inmiddels had Dosker de lezers al uit andere bronnen kunnen informeren. In *De Hope* werden zijn brieven gepubliceerd, maar omdat de sympathie van de gereformeerde Amerikanen bij de dolerende kerken lag, waarvan het model meer overeen kwam met de Amerikaanse vrije kerken,[32] verliep de relatie met Hoedemaker binnen enkele jaren. Hoedemaker had al in 1876, bij zijn intrede als hervormd predikant te Amsterdam aan, aangegeven waarom hij de vrije kerk zoals de christelijke gereformeerden die kenden afwees: 'Wij kunnen de Hervormde Kerk niet verlaten, want met haar geven wij de historie prijs, en dat doen wij in eeuwigheid niet.'[33] Toen *De Nederlander* de kerkelijke situatie in de Verenigde Staten onbekommerd met die in Nederland vergeleek kwam Hoedemaker in het geweer:

> In de Vereen. Staten zijn vele *gereformeerde kerken*. Men heeft daar geen volkskerk en men kan haar niet hebben.
>
> Maar heeft *De Nederlander* ooit vernomen, dat de presbyterianen tegen de episcopalen en de episcopalen tegen de Hollandsch gereformeerden zeiden: *gij zijt de valsche kerk?*
>
> Neen?
>
> Dan mocht hij zich niet op dit voorbeeld beroepen. Wij kunnen ons voorstellen, dat de kerk om allerlei bijoorzaken, – t. w. om kleine afwijkingen in de leer, in de liturgie, in de kerkregeering of wat dan ook, – uiteen gaat, zonder classicaal of provinciaal verbonden te zijn. Of dit goed is laten wij ook weer in het midden.

Hoedemaker in *De Heraut*, 12 november 1882.

[27] *De Hope*, 29 augustus 1882. De 'uitgewekenen' betrof een groep leden van de Eerste Gereformeerde Kerk te Holland, Michigan, die zich in het voorjaar van 1882 had losgemaakt van het verband van de Reformed Church in America, omdat de algemene synode van dit kerkgenootschap naar het oordeel van deze groep onvoldoende stelling tegen kerkleden die lid waren van een loge van de vrijmetselarij. Deze groep vormde de meerderheid van de gemeente en behield de Pillar Church (1856) in het centrum van de stad, waar de gemeente vergaderde. Sinds deze groep zich in 1884 aansloot bij de Christian Reformed Church behoort deze oudste kerk van Holland tot dit kerkgenootschap. Zie: Elton J. Bruins & Robert P. Swierenga, *Family Quarrels in the Dutch Reformed Churches of the 19th Century* (Grand Rapids: Wm.B. Eerdmans, 1999) 108-135.

[28] *The Christian Intelligencer*, geciteerd in *De Heraut*, 5 november 1882. Hoedemaker achtte blijkens zijn ingezonden in *De Heraut*, 12 november 1882, zijn woorden niet geheel juist weergegeven en wees onder meer op de verwarring de verwarring 'tusschen het aantal vacante gemeenten en dat der kerkeraden die lid zijn van de 'Vereeniging voor Hooger Onderwijs'.'

[29] *De Hope*, 19 en 26 september 1882.